

ganste vist altid kæmpet for den Overbeviisning, at en Ordning af Danmark indtil Eideren var den eneste rigtige og absolut nødvendige; men netop derfor har det paa mig ligesom vistnok paa Enhver, der har hørt ham om end nok saa højt som politisk Ven, gjort et smerteligt Indtryk nu at see ham bekjende sig til en ganske anden Mening. At Holsteens Udskillelse vil medføre et Dube, er mig klart, og det kan vel ikke af Noget betvivles, at det i og for sig er et Dube; kald det saaledes, men indrøm da ogsaa, at det er et Dube, som er meget mindre end den nuværende Tilstand med alle de Farer og Udmængelser, som denne fører, med sig! At udskille Holsteen uoverlagt og uden Vederlag, er ikke blevet forlangt; men paa den anden Side er det heller ikke nok at udtale, at Holsteen bør, og maa udskilles, og saa slet ikke røre mere ved Sagen i to Aar for maastee tilsidst at fremkomme med nye Forslag til en Gjenforening.

Disse Indvendinger mod Adressen have vi nu hørt her i Salen; men udenfor samme er der jo ogsaa gjort Indvendinger imod den. Man har saaledes sagt, at den var unyttig og uflog, hvilket jo for en stor Deel falder sammen med hvad den ærede Landsthingsmand har udtalt om den. Det Unyttige skulde ligge deri, at Adressen i det Væsentlige ikke sagde Andet, end hvad Regjeringen selv havde udtalt stærkere og tydeligere, og at det altsaa var et besørget Arbejde, som Regjeringen havde gjort med langt bedre Virkning. Ja, det er ganske rigtigt, at Adressen for en stor Deel slutter sig til Regjeringens egne Ord; men skulde det da være saa ganske unyttigt at gjentage disse Ord? Skulde det være saa aldeles unyttigt at minde Regjeringen om dens egne Ord? Har det ikke viist sig ved mere end een Leilighed, at Regjeringen ikke altid har „huffet sine egne Ord“. Det være mig tilladt at anføre et Par Exempler derpaa. Det ville Alle erindre, at den nærværende Regjeringens politiske Grundvold er en Adresse, som dens nuværende Formand indbragte i Folkethinget i Oktober 1854. Paa den blev den nærværende Regjering, som den var fra først af, sammensat og dannet; da begyndte, om den ærede Landsthingsmand vil, den nye Æra, hvori han selv har taget en saa væsentlig

Deel. I denne Adresse udtaltes det: „Ingen dansk Rigsdag vil nogensinde opgive Forbringen paa, at Fællesorganet sammensættes saaledes, at det bliver en virkelig Repræsentation af Folket, saa at navnlig det Element, der ved Kongevalg maatte bringes ind i samme, ikke gives en uforholdsmæssig Styrke“, og i den Diskussion, som dengang blev ført, blev det af Ordføreren, den samme Mand, antydet, at man vilde ansee et Forhold som 20 til 30 for en uforholdsmæssig Styrke for de Kongevalgte. Hvorvidt nu dette Tilfald om en virkelig Repræsentation af Folket er blevet opfyldt, skal jeg ikke videre indlade mig paa; jeg skal ikke fornøje Striden med den ærede Landsthingsmand, der nys talte (Andræ), om Rigsraadets Valglov og Rigsraadets Sammensætning, men jeg skal blot gøre opmærksom paa, at Regjeringen under den samme Mandes Ledelse i August 1859 foreslog i Berlin, at Rigsraadet skulde deles i to Kamre, hvoraf det ene skulde bestaa af lutter Kongevalgte, og dette Forslag blev gjentaget for de holsteenske Stænder i Marts 1861. Altsaa i 1854 erklæredes det for at være umuligt, at nogen dansk Regjering kunde gaae ind paa en saadan Ordning, at de Kongevalgte kom til at staae som 20 til 30, og nogle Aar senere havde man ikke Betænkelse ved at tilbyde, at Halvdelen af Rigsraadet skulde besættes med Kongevalgte.

Jeg skal derhos erindre om, at i en Depesche fra den Tid, da den ærede Landsthingsmand deeltog i Regjeringen, en Depesche af 23de Februar 1857, blev det under vor Tale om at forelægge Fællesforsfatningen for de holsteenske Stænder med stor Bestemthed udtalt — jeg skal tillade mig at citere Ytringerne, det er kun nogle faa Ord — „Hvorledes denne Fremgangsmaade skulde kunne anvendes nu uden at ryste Kongens Autoritet, undergrave Landets Retstilstand, bringe Strid og Forvirring ind i alle Forhold, formaar den kongelige Regjering ikke at indsee“. Men i Januar Maaned 1859 blev Fællesforsfatningen desuagtet forelagt den holsteenske Stændersforsamling og ganske vist med de Følger, som Regjeringen aldeles rigtigt i 1857 havde forudsæet. Fremdeles blev der ytret i Begyndelsen af den bekjendte Verbalnote af August Maaned 1860, der optog